

A86/26

29 juni 1986

INTERNATIONAL FEDERATION OF MEDICAL STUDENTS ASSOCIATIONS - IFMSA

Een van de belangrijke nieuwkomers op het Wereldjeugdfestival dat van 26 juli tot en met 3 augustus 1985 in Moskou plaatsvond, was de International Federation of Medical Students Associations, IFMSA. Voor deze organisatie markeerde het Wereldjeugdfestival het einde van een fase van voorzichtige toenadering tot de International Union of Students (IUS) en het begin van verdergaande samenwerking met deze internationale communistische mantelorganisatie. Men kan zich moeilijk aan de indruk onttrekken dat de IFMSA, die in augustus 1985 haar Algemene Vergadering in Valkenburg hield, hard op weg is een IPPNW-voor-junioren te worden, een ontwikkeling die door de Wereldvrede Raad met waardering wordt gadeslagen.

In deze Focus wordt aan de hand van dezerzijds beschikbare gegevens gereconstrueerd hoe en wanneer deze ontwikkeling zich heeft voltrokken.

INTERNATIONAL FEDERATION OF MEDICAL STUDENTS ASSOCIATIONS

De geschiedenis van de International Federation of Medical Students Associations, IFMSA, gaat terug tot 1951 toen in Kopenhagen een groep medische studenten uit verschillende landen bijeenkwam met het doel een structuur te scheppen waarbinnen medische studenten uit de hele wereld zouden kunnen praten over onderwerpen op hun specifieke vakgebied en over zaken van algemener belang. Bovendien zou de IFMSA een rol moeten gaan spelen bij de totstandkoming en uitvoering van uitwisselingsprogramma's voor medische studenten en voor zijn leden een intermediair zijn naar andere internationale organisaties.

Om een en ander te bevorderen werden er zogenaamde permanente commissies opgericht, ondermeer voor 'Studentenuitwisseling' (SCOPE), 'Medisch Onderwijs' (SCOME) en 'Volksgezondheid' (SCOPH), terwijl er in de loop der jaren meer of minder intensief officieel contact op gang kwam met de International Organization of Medical Sciences (CIOMS), de International Association of Dental Students (IADS), de International Pharmaceutical Students' Federation (IPSF), de International Planned Parenthood Federation (IPPF), en ook met de International Union of Students (IUS). De IFMSA verwierf bovendien consultatieve status bij ECOSOC, UNESCO, de World Health Organization (WHO) en bij UNFPA.*

Standing Commission on the Prevention of Nuclear War (SCOPNW)

De belangstelling van de IUS, de vanuit Praag mondiaal opererende communistische studentenorganisatie, voor de IFMSA nam aanzienlijk toe nadat deze in 1982 een permanente commissie 'ter voorkoming van een kernoorlog' (SCOPNW) in het leven had geroepen. In maart 1983 werden in Praag besprekingen gevoerd om de samenwerking tussen beide organisaties te verstevigen.

De oprichting van de permanente IFMSA commissie 'ter voorkoming van een kernoorlog' hangt nauw samen met de wervende activiteiten van de International Physicians for the Prevention of Nuclear War, IPPNW, en lijkt met name een gevolg van de promotiecampagne door Europa van het Australische artsenechtpaar Helen en Bill CALDICOTT. Het bezoek van deze twee artsen aan Gotenburg, eind oktober 1981, en hun lezingen over de medische gevolgen van een kernoorlog, betekenden in Zweden het begin van het medische vredesbewustzijn. Op 5 december 1981 werd de Zweedse branch van de IPPNW opgericht, in januari en maart 1982 werden in samenwerking met de Zweedse polemologische instituten SIPRI en Defense Research Institute studiebijeenkomsten gehouden, een speciale nieuwsbrief verscheen, en volgens de internationale contactpersoon van de Zweedse vredesartsen, werd aan alle universiteiten van het land beraadslaagd over de beste methode om informatie over kernwapens in te passen in de studieprogramma's. In deze Zweedse draaikolk van activiteiten werd ook de IFMSA meegezogen, en tijdens de Algemene Vergadering in de zomer van 1982 in Zwitserland werd de Standing Commission on the Prevention of Nuclear War, SCOPNW, opgericht met als eerste voorzitter (de Zweedse) Ann Marie JANSON.

*United Nations Fund Population Activities

Internationale Oproep

Niet lang daarna trad de IFMSA naar buiten met een oproep 'Aan alle Universiteiten van de wereld'* waarmee beoogd werd professoren en docenten te betrekken in de campagne om vredesonderwijs een vaste plaats te geven in de studieprogramma's van niet alleen de medische maar van alle faculteiten. Tijdens het 3e IPPNW congres in Amsterdam/Noordwijkerhout, juni 1983, werd deze oproep officieel overgenomen, maar ten tijde van het 4e IPPNW congres in Helsinki, juni 1984, bleek het nodig nogmaals dringend om attentie te vragen. Want hoewel de reacties van vooraanstaande wetenschappers veelbelovend waren geweest en de IUS, de International Youth Student Movement United Nations (ISMUN) en de World Student Christian Federation (WSCF) zich volledig met de IFMSA oproep identificeerden, bleek uiteindelijk alleen in Zweden en Griekenland de oproep daadwerkelijk tot regulier vredesonderwijs te hebben geleid.

Op het internationale vredestoneel verscheen de SCOPNW voor het eerst in 1983. In haar functie als International Director van deze permanente IFMSA commissie maakte Ann Marie JANSON deel uit van de Zweedse delegatie naar het grote congres van het Internationale Comité voor Europese Veiligheid en Samenwerking (ICEVS, een communistische mantelorganisatie) dat van 6 tot en met 9 februari 1983 in Wenen gehouden werd en gewijd was aan 'Voorstellen om het oorlogsgevaar in Europa af te wenden'. Een van de sprekers bij de opening van dit congres was de voorzitter van de Finse IPPNW, tevens organisator van het 4e IPPNW-congres, Wereldvredesraadlid en parlementarier, Ole WASZ-HOCKERT.

De samenwerking met de IUS

Korte tijd later, van 14 tot en met 16 maart '83, volgde op het Praagse hoofdkantoor van de IUS een serie gesprekken tussen de IFMSA en de IUS over verbetering van de samenwerking, waaraan namens de IFMSA werd deelgenomen door Bruce WATERS, president, de al eerder genoemde Ann Marie JANSON, Ingvar ELIASSON, directeur van SCOPE, en George KARIANAKIS, regionaal directeur voor Europa.

Ongetwijfeld was men er zich bij de IUS terdege van bewust dat met het verschijnen in 1983 van het rapport van de WHO over de gevolgen van een kernoorlog voor de volksgezondheid, organisaties als de IPPNW en de IFMSA (van die laatste met name SCOPNW), extra wind in de zeilen zouden krijgen. Een hechte samenwerking zou zeer profijtelijk voor de IUS kunnen blijken te zijn, ook al omdat op die manier toegang gekregen zou kunnen worden tot een grote groep studenten uit een en dezelfde discipline.

Het streven van de IUS was en is er op gericht om een zo breed mogelijke coalitie tot stand te brengen met zoveel mogelijk verschillende studiedisciplines. De IUS mikt dan ook op bundeling van de respectieve internationale organisaties in een groot samenwerkingsverband, waarbij zij voor zichzelf als universele organisatie een belangrijke opinievormende taak ziet weggelegd, bijvoorbeeld ten aanzien van vraagstukken van vrede en veiligheid. De IUS kan daarbij steunen op het werk van haar

*zie bijlage 1

gespecialiseerde afdeling voor Vrede en Ontwapening (DSAPD) en het in 1980 opgerichte Internationale Studenten Onderzoeks Centrum (ISRC). De nauwe contacten van de IUS met de WSCF, de ISMUN, de International Association of Agricultural Students (IAAS), het Organizing Bureau of European School Student Unions (OBESSU) en nu ook de IFMSA moeten tegen deze achtergrond gezien worden. Daarbij is het natuurlijk voor de IUS van groot belang dat dergelijke organisaties niet op voorhand verdacht kunnen worden van communistische voorkeuren.

Tijdens het verblijf in Praag nam de IFMSA ondermeer deel aan de IUS secretarissen vergadering en werden uitgebreide gesprekken gevoerd met allerlei IUS commissies. Het resultaat was de afspraak om de reeds bestaande samenwerking voort te zetten, met name ten aanzien van het Internationale Jongeren Jaar, 1985, (waarbij de IUS de gedachten al gehad zal hebben bij het 12e Wereldjeugdfestival dat in dat jaar als een van de internationale hoogtepunten zou moeten gelden) en elkaar regelmatig te consulteren en uit te nodigen voor congressen. Sinds 1981 werden al IUS delegaties uitgenodigd naar Algemene Vergaderingen van de IFMSA, en in feite werd in Praag deze traditie nu geformaliseerd.

Maar van wellicht nog meer belang voor de IUS was de overeenstemming die tussen beide organisaties bereikt werd ten aanzien van vraagstukken van vrede, ontwapening en het voorkomen van een kernoorlog. De IFMSA beloofde namelijk met de IUS te zullen gaan samenwerken in de campagne "Studenten voor Ontwapening" door ondermeer deelname van studenten aan door de IUS georganiseerde vredesactiviteiten te gaan stimuleren. In dat kader werd bijvoorbeeld gedacht aan activiteiten rondom de zogenaamde 'Atheense Oproep: "Studenten voor Vrede en Het Leven, tegen een Kernoorlog"', terwijl ook veel aandacht besteed zou moeten gaan worden aan studentenbetrokkenheid bij de Wereldvredesassemblee die de Wereldvredesraad voor juni '83 op het programma had staan.

Van haar kant nam de IUS op zich de IFMSA campagne "Medische Studenten ter Voorkoming van een Kernoorlog" te ondersteunen door bijvoorbeeld internationale studentendelegaties naar Europese universiteiten te zenden. Ook op het gebied van bijvoorbeeld studentenuitwisseling en culturele activiteiten werd verdere samenwerking aangekondigd, terwijl de IUS en de IFMSA tenslotte ook overeenkwamen gezamenlijk onderzoek te doen naar zaken die de wederzijdse belangstelling hadden, zoals medisch onderwijs, uitwisseling, en voorkoming van een kernoorlog. De IUS bood tenslotte nog aan in haar publicaties regelmatig ruimte ter beschikking te stellen voor artikelen van de IFMSA.

Een paar maanden later, in juni 1983, nam een officiële delegatie van de IFMSA deel aan de Wereldvredesassemblee in Praag. Opnieuw was het Ann Marie JANSON, dit maal in gezelschap van Mathias RATH, die de IFMSA vertegenwoordigde op dit in de communistische wereld zwaar bejubelde festijn, dat achter de schermen door de Wereldvredesraad werd georganiseerd.

Nieuwe koers geconsolideerd

De koerswijziging die binnen de IFMSA zichtbaar was geworden voor wat betreft de algemene interesse werd geconsolideerd door de keuze van de nieuwe president tijdens de 33e Algemene Vergadering van de IFMSA in 1983 in L'Aquila in Italië: Ann Marie JANSON werd voor de gebruikelijke termijn van een jaar gekozen tot president. Vanaf dat moment blijkt de voorkoming van een kernoorlog het meest prominente thema binnen de IFMSA te zijn. Via het tijdschrift van de IUS kreeg JANSON in de herfst van 1984 gelegenheid de doelstellingen van haar organisatie opnieuw breed uit te dragen, waarbij bleek dat wat eens het terrein van slechts de Standing Commission on the Prevention of Nuclear War (SCOPNW) was geweest nu als hoofddoel van de gehele IFMSA werd aangemerkt: "het verspreiden van informatie over de gevolgen van een kernoorlog en over de bewapeningswedloop in het algemeen, het instellen van universitaire werkgroepen over deze problemen en over manieren om een kernoorlog te voorkomen, en het langs alle mogelijke kanalen verspreiden van informatie over onze campagne." Naar eigen zeggen werd de IFMSA hierbij al snel gesteund door professoren, wetenschappers en andere leden van de academische gemeenschap, en werden met succes cursussen over de medische aspecten van een kernoorlog ingepast in de opleiding van artsen 'in Finland, Engeland, Zweden, de Bondsrepubliek, de Verenigde Staten, Griekenland en andere landen.'

Illustratief voor de uitbouw van de samenwerking met de communistische mantelorganisaties was de aanwezigheid van JANSON op het veertiende congres van de IUS, april 1984 in Sofia, bij welke gelegenheid ze melding maakte van de speciale voorbereidingen die de IFMSA met het oog op het 12e Wereldjeugdfestival aan het treffen was. Verder namen de IUS en de IFMSA ook beide deel aan de speciale studentenbijeenkomst die belegd werd in het kader van het 4e congres van de International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW) in Helsinki, van 3 tot en met 8 juni 1984.

Federico MAHLER, algemeen secretaris van de IFMSA in 1985, gaf, opnieuw in het tijdschrift van de IUS, aan dat de internationale samenwerking die zijn organisatie was aangegaan en die ondermeer tot uiting kwam in de deelname aan de Internationale Voorbereidingsvergaderingen voor het Wereldjeugdfestival, zoete vruchten had afgeworpen, in de vorm van een groot aantal nieuwe ondertekenaars voor de IFMSA-oproep. Belangrijk was volgens hem ook dat het initiatief en de opgedane ervaringen tevens studenten van andere faculteiten had aangezet tot integratie van dit "urgente thema" in hun collegeseries. De speciale stuurgroep van de IFMSA ter voorbereiding en coordinatie van de deelname van medische studenten aan het Wereldjeugdfestival kon zich overigens vanzelfsprekend geheel vinden in de festivalthema's "Wetenschappelijk onderzoek op het gebied van medische en biologische effecten van oorlog", "de rol van medische studenten in de strijd voor de verhindering van een kernoorlog en voor het welzijn van de mensheid", en "Welzijn voor iedereen in het jaar 2000".

IFMSA vergadert in Nederland

De 34e Algemene Vergadering van de International Federation of Medical Students Associations vond plaats van 11 tot en met 16 augustus 1985, vrijwel aansluitend aan het Wereldjeugdfestival, in het Nederlandse Valkenburg. Een verslag van die bijeenkomst verscheen op een prominente plaats en wel als openingsartikel in het decembernummer van World Student News, het tijdschrift van de IUS. Uit dat artikel valt op te maken dat de IFMSA met veel genoegen terugkijkt op haar debuut op het Wereldjeugdfestival en de bijdrage die ze heeft kunnen leveren aan de ervaringsuitwisselingen tussen medische studenten en andere jongeren.

Zweeds - Griekse boventoon

Een interessant detail is dat tijdens de bijeenkomst in Valkenburg door de president van SCOPNW, Elisabeth SCHALINSKY, werd toegegeven dat het met het vredesonderwijs aan de medische faculteiten toch niet zo florissant gesteld was als JANSON eerder had willen doen geloven. Volgens SCHALINSKY was het feitelijk zo dat alleen in Zweden en Griekenland dergelijke cursussen met enig succes konden worden gegeven. Opvallend en veelzeggend was het derhalve dat tijdens de bestuursverkiezingen als opvolger van de Zweed Ingvar ELIASSON (de voormalig directeur van SCOPE die in 1983 deelnam aan de besprekingen in Praag en later de eveneens Zweedse Ann Marie JANSON opvolgde als president) gekozen werd de Griek George KARIANAKIS. Dat het klimaat in Zweden en Griekenland gunstig is voor medische polemologen was overigens ook al duidelijk geworden uit de ondertekening van de IFMSA-oproep door inmiddels wijlen premier PALME en premier PAPANDREOU, een gegeven waarmee men in IFMSA-kring graag te koop loopt. In Zweden zou, volgens een bekendmaking begin 1986, zelfs een op de drie artsen zijn aangesloten bij de IPPNW, een ongekend hoog percentage vergeleken met andere westerse landen.

In Valkenburg werden ook plannen voor de toekomst gemaakt. Zo zal er in samenwerking met de IUS een 'handleiding over vrede' gepubliceerd worden, de Griekse leden zullen een Balkanconferentie organiseren onder de slogans "Medische studenten voor de verhinderend van een kernoorlog" en "De Balkan - een kernwapenvrije zone", terwijl dergelijke activiteiten, maar dan gericht op het gehele gebied van de Middellandse Zee, ook in Libië georganiseerd zullen worden. Tenslotte werd bepaald dat de volgende Algemene Vergadering in 1986 in Denemarken zal plaatsvinden.

Het geheel overziend kan men zich moeilijk aan de indruk onttrekken dat de IFMSA hard op weg is een kweektuin te worden voor toekomstige IPPNW-ers. Opvallend daarbij is de dominerende en beleidsbepalende rol die zowel de Zweedse als de Griekse leden van de organisatie kunnen spelen. Hoewel er ook een Nederlandse tak is van de IFMSA, de in Utrecht gevestigde Netherlands Medical Student International Commission, NeMSIC (met afdelingen in Groningen (SMS), Leiden (LeMSA), Maastricht (KOKO), Nijmegen (MEV) en Rotterdam (EMSA), is van enige activiteit of deelname op het gebied van bijvoorbeeld bilaterale internationale samenwerking met communistische mantelorganisaties totnutoe niets gebleken, afgezien dan van het organiseren van de bewuste 34e Algemene Vergadering in Valkenburg.

Bijlage 1

DECLARATIE:

Als professoren, wetenschappers, artsen en andere leden van de academische gemeenschap, als politici en individuele personen zijn wij zeer ongerust over de wereldwijde escalatie van de wapenwedloop en over het gevaar van een atoomoorlog.

Een atoomoorlog zou de definitieve catastrofe voor de mens en het milieu betekenen. Termen als "begrensd" en "winbaar" zijn in dit verband onzinnig. Het enige antwoord kan slechts zijn de verhindering. Op grond hiervan moet de kernbewapening onmiddellijk stopgezet worden.

Wij zijn ons er van bewust dat in deze situatie alle universiteiten van de wereld een bijzondere verantwoordelijkheid hebben. Daarom eisen en ondersteunen wij alle inspanningen die er op gericht zijn studenten en jonge wetenschappers te informeren over de gevolgen van een atoomoorlog en te onderwijzen in de geest van vrede en goede internationale verstandhoudingen.